

τζόστρα

Κυριακή, 18 Νοεμβρίου 2012
1:15 μμ

Σημασία:

- Η γκιάστρα ή τζούστρα ή τζύστρια ή τζορνέμες ή τζορνεμέντον ή ζυλοκονταρία ή κονταροκτύπημα ή ασίδηρος διαδορατισμός.
- Υπαρχει λεπτομερές αρθρο για το **κονταροκτύπημα**, του οποιου το παρον λήμμα αποτελεί συμπλήρωμα.

Εγκυκλοπαιδικά

- Η τζόστρα και ό τζορνεμες ^{161.144}

Η τζοστρα ηταν μονομαχια δύο ανδρων ενώ αντιθετως ο τζορνεμες (tournoi) περιελαμβανε πολλους εναντιον πολλών.

Περισσότερα

<http://gym-kapnoch.koz.sch.gr/Sports.pdf>

<http://el.wikipedia.org/wiki/Κονταρομαχία>

Ετυμολογία:

- 9467

Giostra (peut-être de *juxta*), proprement *la jouête*, combat dans un tournois, das *Zanzenbrechen*, das *Zanzenrennen* Inf. 22, 6. par extension *le combat*, der *Kampf*, en général Inf. 13, 121. et en particulier D. appelle *giostra* la lutte des damnés du quatrième cercle où les prodiges et les avares roulent des poids immenses en sens contraire Inf. 7, 35 et Pg. 22, 42.

Giostrare, *jouter*, combattre, *kämpfen* Pg. 20, 74.

Screen clipping taken: 12/1/2013 6:44 μμ

Juxta = πλησιον

Lance

LANCE. s.f. Arme d'hast, ou à long bois, qui a un fer pointu, & qui est fort grosse vers la poignée. La flèche, les aïles, la poignée, le tronçon de la lance. Faire la levée de la lance.

Tenir la lance en arrêt.

La pointe de la lance a frappé le bord extérieur de la bague, c'est une atteinte.

Il a enfilé la bague avec la lance, il a fait un dédans.

Lance de combat. Lance à fer émoulu.

Lance de jouête.

Lance de tournois.

Coucher la lance.

Baisser la lance.

Rompre, une lance. Il rompit trois lances pour les Dames.

Il l'abattit d'un coup de lance. Les champions brisèrent leurs lances. Leurs lances volèrent en éclats. Ils venoient l'un contre l'autre lances baissées, ou à lances baissées. Un beau coup de lance. Il combattit avec la lance & l'écu. En France où ne se sert plus de lances que dans les carrousels.

bague

BAGUE signifie aussi L'anneau qu'on suspend vers le bout d'une carrière où se font des courses, & que ceux qui courent, tâchent d'emporter avec le bout de la lance. Courre la bague. Emporter la bague. Donner une atteinte à la bague. Une magnifique course de bague. La plupart des courses de bague se font à cheval.

Jouter

JOUTER. v.n. Combattre avec des lances l'un contre l'autre, ou à outrance, ou par divertissement. S'exercer à jouter. Le lieu où l'on jouoit.

On dit aussi, Faire jouter des coqs, des cailles.

Il signifie fig. & fam. Disputer. Je ne vous conseille pas de jouter contre lui. Je n'ai garde de jouter contre un si habile homme, contre un homme d'une si grande réputation.

Quintaine

QUINTAINE. s.f. Ancien terme de Manège. Poteau que l'on fiche en terre, contre lequel on s'exerçoit autrefois à courir avec la lance, à jeter des dards. Planter une quintaine. Courir la quintaine.

Pièce de bois fichée en terre, à laquelle était attaché un écu et que les chevaliers plantaient devant leur tente.

Mannequin monté sur un pivot, qui, lorsqu'on le frappait maladroitement avec la lance, tournait et assenait un coup sur le dos de celui qui l'avait frappé.

Larousse

Ἡ QUINTAINE ήταν μιά Εύλινη κούκλα ανεβασμένη πάνω σέ έναν περιστρεφόμενο πάσαλο. Ὁ πάσαλος αὐτός ήταν μπηγμένος στό ν πισινό τοῦ ἀνδρείκελου πού βαστούσε στό δεξί του χέρι μίαν ἀσπίδα καί στό ἀριστερό του ενα ρόπαλο, μακρύ καί χοντρό. "Ἄν ὁ ἱπότης χτυπούσε ἀδέξια με τό κοντάρι του τήν ἀσπίδα τοῦ ἀνδρείκελου χωοίς νά σκύψει ταυτόχρονα πάνω στη ράχη τοῦ ἀλογοῦ του, τότε ὅπως τό ἀνδρείκελο στριφογύριζε μέ ὀρμή ἀνταπόδιε τό χτύπημα μέτό ρόπαλο στον λαϊμό ἢ στην πλάτη. Τό γεγονός δεν χρειάζεται σχόλια.

Πρφ. Κιντένε

Ciurlare* nel manico

Λαϊκή Ἰταλική ἔκφραση που βασίζεται στην Κιντένε.

Σημαίνει καθυστερώ, δεν αποφασίζω, συνήθως για να αποφευχθεί η τήρηση μια υπόσχεσης, ἢ μια δέσμευσης, ἢ κάτι παρόμοιο, σπαταλώντας το χρόνο των άλλων ἢ κοροϊδεύοντας τους.

Κυριολεκτικά, ὁ ὀρος σημαίνει ὅτι το παιχνίδι που στοχεύει στο να περάσει ἕνα σπειλιάρι, ἀκόντιο , κοντάρι ἀπό ἕνα μεταλλικό δαχτυλίδι του που περιστρέφεται ἢ κινεῖται, γεγονός που καθιστά πιο δύσκολη ἢ κουραστική τήν επίτευξη του στόχου.

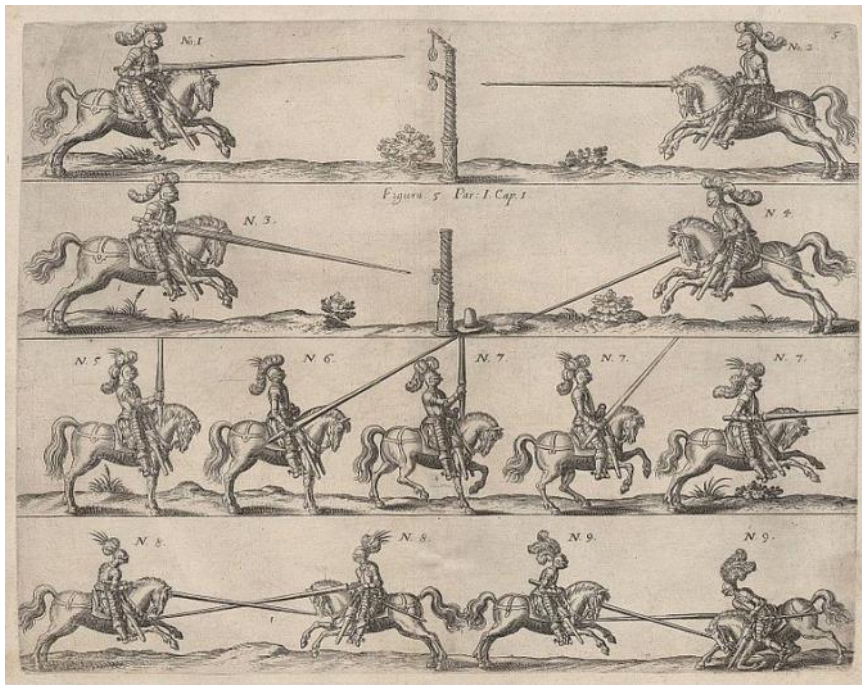
<http://dizionari.corriere.it/dizionario-modi-di-dire/M/manico.shtml>

* Ἀπο το circolare = περιστρέφομαι, κυκλοφορῶ. Πβλ. Τσουρλος =βοτσαλο Κρητ. Ἰδ. τραμ

EIKONA 1

EIKONA 2

EIKONA 3

Ο μηχανισμός αυτός σίγουρα ήταν Ρωμαϊκός που τον χρησιμοποίησαν και οι Φράγκοι και πιθανόν να τον χρησιμοποιούσαν και οι Βυζαντινοί, αφού ο σχολιαστής της **Quintaine**, ο Βαλαμύνης ηκμάσε το 12ο αιώνα, (γύρω στα 1193) επί Μανουήλ Κομνηνού λίγο πριν δηλαδή από την κατάληψη της Κ/πόλης από τους Φράγκους (1204).

The quintain at first was nothing more than the trunk of a tree or post, set up for the purpose of tyros in chivalry. In process of time, the diversion was improved, and the resemblance of a human figure, carved in wood, was introduced. To render the appearance of this figure more formidable, it was generally made in the likeness of a Turk or Saracen, armed at all points, bearing a shield upon his left arm, and a sword in his right. The quintain thus fashioned was placed upon a pivot, and so constructed as to move round with great facility. In running at the figure, it was necessary for the horseman to direct his lance with great adroitness, and make his stroke upon the forehead between the eyes, or upon the nose; for if he struck wide of these parts, especially upon the shield, the quintain turned about with velocity, and if he was not exceedingly careful would give him a severe blow on the back with the wooden sabre held in the right hand, which was considered highly disgraceful to the performer, while it excited the laughter of the spectators.

The exercise of the quintain was practised in London in summer, and in winter, but especially about Christmas. Stowe relates, he had seen the quintain set on Cornhill, where "the attendants of the lords of merry disports have ran, and made great pastime." Tilting or running at the ring, was evidently a sport derived from the quintain.

567.165 [201]

ΒΡΩΜΙΚΕΣ ΕΝΕΡΕΙΕΣ ΤΩΝ "ΚΑΘΑΡΩΝ"

Οι καθαροί, μυστικό ταγμα υποπτού καθαριότητας, από μια προσβολή που έγινε στη μητέρα μελούς τους, ορμήσαν στο μοναστήρι του αγίου Αντωνίνου στο Φουά της Γαλλίας και τα έκανα γιαλιά-καρφία. Πηραν το αγασμά του Ιησού από τον εσταυρωμένο του ναού και το μετέτρεψαν σε quintaine χωνωντας του ένα παλουκι στον πισίνο!

Ομορφο δείγμα ευσεβείας και καθαροτητας των καθαρών. ^{200.30}

Ο καθολικός Εσταυρωμένος είναι άγαλμα και μπορεί επομένως να ανασκοπισθεί ...

.. σε αντίθεση με τον πλακέ-εσταυρωμένο των ορθοδόξων που έτσι γλυτώνει το παλούκωμα!

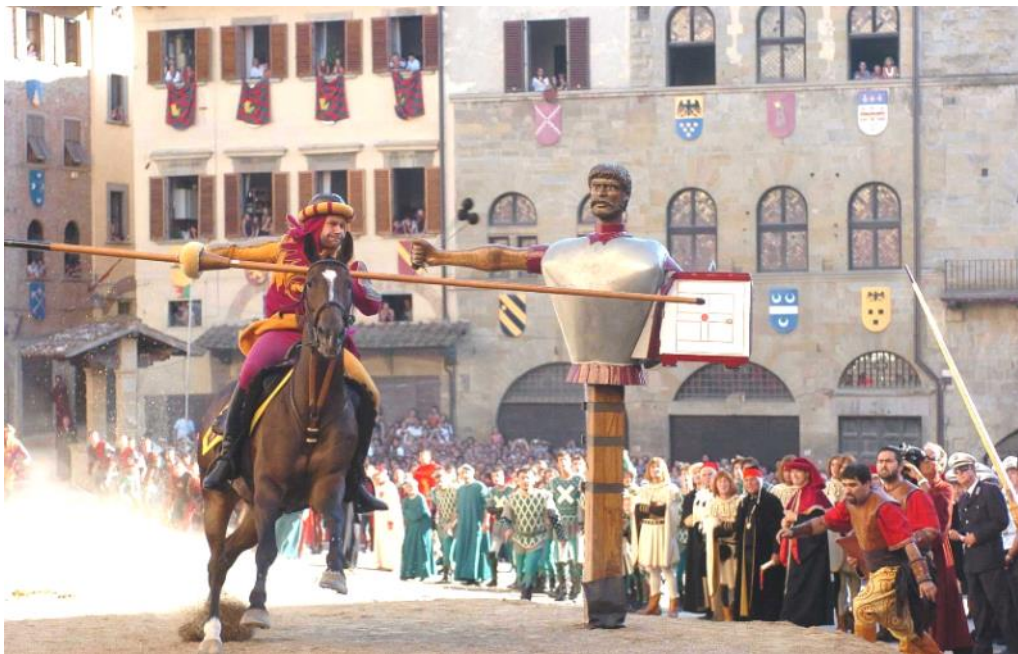
Τό ότι ανοιξαν μιά τρύπα στά πισινά τού αγάλματος για νά μπήξουν τόν πάσαλο, μεταμορφώνοντας το ετσι σέ γελοία κούκλα ενός παιχνιδιού, δίνει μιά σαφή ιδέα για τό πόσο σεβόντουσαν οί «πιστοί» Καθαροί τό πρόσωπο τού Ιησού της Ιστορίας. Οσο για τή λέξη πού τού φώναζαν «έξαγοράσου» δεν πρόκειται φυσικά για όρο τού παιχνιδιού. Ή QUINTAINE δέν ήταν ένα παιχνίδι τού τουρνουά σπου οί εκφράσεις έπαιρναν κάποια τιμητική σημασία. Καταλαβαίνει κανείς εύκολα τόν υβριστικό χαρακτήρα αυτής της λέξης που απευθυνόταν ειδικά στό συμβολιζόμενο από τό ανδρείκελο ιστορικό πρόσωπο.

200

Καθαροί ήταν το όνομα που δόθηκε σε μια θρησκευτική σέκτα με χριστιανικές ρίζες, η οποία βασιζόταν σε στοιχεία που προέρχονταν από τον Γνωστικισμό. Εμφανίστηκαν αρχικά σε μία περιοχή της νοτιοανατολικής Γαλλίας κοντά στην Τουλούζ και εικάζεται ότι ήταν φυσική συνέχεια των Παυλικιανών της Αρμενίας και των Βογομίλων της Βουλγαρίας, όπως επίσης φαίνεται ότι επηρεάστηκαν και από τον Μανχαϊσμό.
Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

Συώνυμα

joute du sarrasin, est un terme employé au Moyen Âge pour désigner un jeu d'adresse consistant pour un chevalier à percuter avec sa lance tendue un trophée de 5 armes ou le bouclier d'un mannequin surmontant un mât fixe ou rotatif. Ce sport médiéval est principalement destiné à entraîner les chevaliers.

Giostra del Saracino d'Arezzo

Quintanus palus

Ετυμολογικά

Κατά τον Βαλσαμωνα η ονομασία εδοθη από το ονομα του εφευρέτη της : **Quintus**. Ο Βαλσαμων μαλλον παρασυρθηκε από την συνηθεια των Ρωμαιων να δινουν τακτικούς αριθμούς ως ονοματα στους γιους τους. Quintus = πέμπτος, Σεπτίμος septimus εβδομος. Δεκιμος, decimus , Οκτάβιος Octavius = ογδοος κλπ (βλ. ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ - [Αντώνιος](#))

Όμως κρίνω λογικότερη την ετυμολογία από το τακτικό **quinta** το όνομα του πεδίου ασκήσεων ενός στρατόπεδου. (Στιβος λογχομαχίας μεχρι τις μέρες μας). ^{Etymonline}

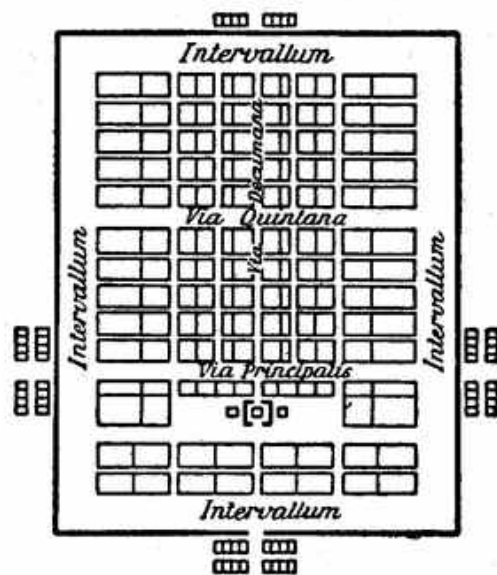
Φαινεται να προεκυψε από το τακτικό του 5 στα λατινικά quintus = πέμπτος του οποίου το θηλυκό πέμπτη είναι quinta [ενν. via=οδός]

quintana appellatur porta in castris post praetorium, ubi rerum utensilium forum sit

Πεμπτη ονομαζονταν μια πυλη των Ρωμαικων στρατοπεδων πισω από την πραιτωριανή πυλη οπου και η αγορά των εφοδίων.

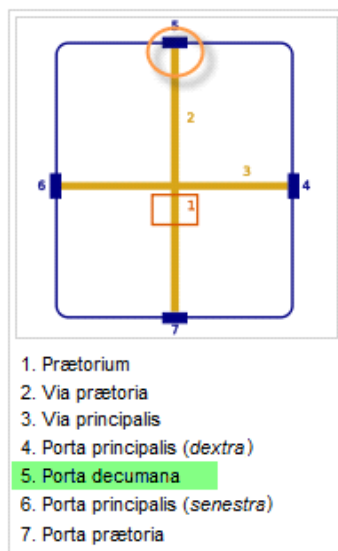
Ομοια η **via quintana** ηταν ο δρομος που ξεκινουσε από την πέμπτη πυλη και χωριζε τις σκηνες της πέμπτης τουρμας από τις σκηνές της εκτης. Βλ. ΕΙΚΟΝΑ 3

ΕΙΚΟΝΑ 3

*) αναφέρεται και ως porta documana (με σκοτεινή ετυμολογία αφού σημαίνει δεκάτη).

ΕΙΚΟΝΑ 4

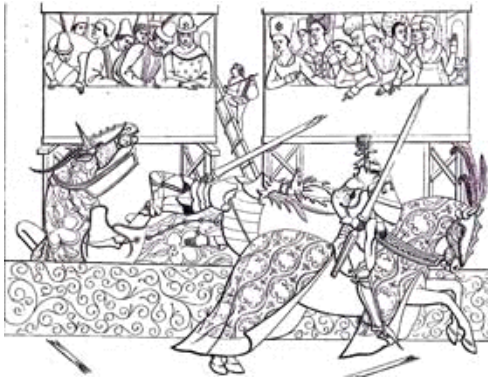
Είναι πιθανόν να ήταν και κάπως μεγαλύτερη από τις άλλες πορτες, αφού από εκεί μπαίνουν τα εφοδια (πχ. Κάρα με σανο που είναι ογκώδη). Οι ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τον όρο δεκα decumus όπως εμείς το τρία ή το πέντε στα τρικυμια, πενταμορφη, πενταρφανος, κλπ. Δηλαδή με επιτακτικό χαρακτήρα, για να επιτείνουν κάτι. Έτσι **porta documana** θα σημαίνει μεγάλη πύλη.

ΕΙΚΟΝΑ 5

Porta decumana / quintana
 Όμως ντοκουμάνης , ο: αγγ. donkeyman:
 αρχιθερμαστής, λοστρόμος της μηχανής
 Για τους Κουμάνους δεσ
 Radic Radivoj, «Κουμάνοι»,
 Encyclopaedia of the Hellenic World, Black
 Sea

ΕΙΚΟΝΑ 6

ΚΟΝΤΑΡΟΚΤΥΠΗΜΑ ΤΟΥ 15ΟΥ αιώνα
 διακρίνεται ο διακοσμημένος φρακτής που
 περριζει την πορεία των
 αγωνιζομένων.

ΕΙΚΟΝΑ 7

Κονταροκτυπημα . Συγχρονη φανταστικη
 αναπαρασταση

Παράγωγα

Απο την via quinta ίσως και η ονομασία **κουίντες** για το Θεατρο.
 η **κουίντα**, το πλαίσιο ή παραπέτασμα που χωρίζει τη σκηνή από το εσωτερικό της, άλλως
 παρασκήνιο. Η λέξη περιγράφει το πίσω μέρος της σκηνής του θεάτρου, το παρασκήνιο (dietro
 le quinte, πίσω από τις κουίντες, στα παρασκήνια — και με τη μεταφορική σημασία). Το πλαίσιο
 αυτό ονομάστηκε quinta «πέμπτη» γιατί ήταν το μέρος ασκήσεων των ηθοποιών . Εκεί
 διαβαζαν τους ρόλους τους, ριχνοντας μια τελευταία ματιά πριν βγούν στη σκηνή.

Πβλ. και η πέμπτη λεοφωρος της Νεας Υορκης, Το Εβδομον συνοικια της Κ/πολης

Βιβλ: Charles Short, LL.D. Oxford. Clarendon Press. 1879.

QUINTAIN

An object used to help train a knight. It consisted of a shield and dummie suspended from a swinging
 pole. When the shield was hit by a charging squire, the whole apparatus would rotate. The squire's task
 was to avoid the rotating arms and not get knocked from the saddle.

Tournoi

TOURNOI. s.m. C'étoit autrefois une Fête publique & militaire, une assemblée convoquée où il y avoit
 d'ordinaire un grand concours de Princes, de Seigneurs, de Chevaliers, &c. où l'on s'exerçoit à plusieurs
 sortes de combats, soit à cheval, soit à pied. Le Prince fit publier le tournoi. Il y eut, il s'y fit un grand
 tournoi. Les Aventuriers cherchoient les tournois.

écu

ÉCU se prend aussi pour la figure de ce bouclier, sur lequel se peignent les armoiries. Le Roi de France porte trois fleurs de lys dans son écu. L'écu de France. L'écu de Navarre. Son écu est parti, coupé, tranché, écartelé, &c.

bouclier

BOUCLIER. s.m. Arme défensive qu'autrefois les gens de guerre portoient au bras gauche, & dont ils se servoient pour se couvrir le corps. Un bouclier rond. Un bouclier ovale. Un grand bouclier. Parer du bouclier. Les Grecs & les Romains portoient de grands boucliers.

On dit figurément, Faire une grande levée, une belle levée de boucliers, pour dire, Faire de grands préparatifs pour une entreprise qui ne réussit pas. De quoi lui a servi cette grande levée de boucliers?

Ιταλικά

Scudo (*scutum*), *l'écu, le bouclier*, das **Ἐπίβ**, au propre **Pg. 32, 19. Pr. 29, 114.** Pour tout ce qui protège ou cache, was **beifchützt**, ou **verbirgt** Inf. **22, 116. Pg. 32, 159.** Les *armoiries*, das **Wappen** Pr. **12, 53.**

Screen clipping taken: 12/1/2013 10:14 μμ

<p>quintana prov. quintana; a. fr. quintaine, quittance: = b. lat. QUINTANA [dal class. lat. QUINTANUS che si riferisce al numero di cinque], che vuolsi traggia da nome della via nel campo militare de Romani (che partiva in due le tende dell'esercito in modo da dividere il quinto manipolo e la quinta turma dalla sesta) dove trovavasi il mercato dell'accampamento e dove i legionari si addestravano alle armi: e per altri dai cinque segni che portava impressi sul corpo il fantoccio vestito da Saracino, e ai quali miravano i giostratori, facendo a gara di colpire il più alto, che era sulla fronte.</p> <p>Specie di giuoco nel medio-evo, e d'esercizio militare, che consisteva nel colpire con una lancia una figura d'uomo armato, onde evitare il colpo, che se ne riceveva, quando si sgarrava il mezzo.</p>	<p>quintana prov, quintana; a.fr. quintaine, quittance b. lat. QUINTANA</p> <p>[από το κλασικο λατινικο QUINTANUS που αναferεται στον αριθμό πεντε, που προerχεται από το ονομα μιας από τις οδους του Ρωμαικου τρατοπεδου (που χωριζε στα δυο τις σκηνες της εκτης τουρμας από την πεμπτη)</p> <p>Εκει βρισκονταν η αγορα των εφοδιων και ηταν και στιβος ασκησεων ενοπλου μαχης των λεγεωναριων</p> <p>Ειδος παιχνιδιου του μεσαιωνα και στρατιωτικη ασκηση που συνιστατο στο κτυπημα με ένα ακοντιο στην ασπιδα ενος περιστρεφομενου ανδρικελου. Το ανδρικελο περιτρεφονταν και εδινε ένα κτυπημα στο κεφάλι του ασκουμενου με ένα ροπαλο. Ο ασκουμενος ωφειλε να σκυψει εγκαира για να αποφυγει το κτυπημα.</p>
--	---

Αναφορές

Ο Μανουήλ Α΄ Κομνηνός (1143-1180) ήταν φιλοδυτικός. Μεταξύ άλλων, του άρεσαν πολύ οι υποτικές μονομαχίες και μάλιστα διοργάνωνε και σχετικούς αγώνες κατά τα δυτικά πρότυπα. Πολλές φορές συμμετείχε και ο ίδιος σε αυτούς. Σύμφωνα με τους θρύλους που περιβάλλουν τη βασιλεία του - άγνωστο κατά πόσο είναι αληθινά - ήταν γιγαντώσωμος και πολύ δυνατός. Ο ηγέτης της Αντιόχειας Ραϊμόνδος προσπάθησε κάποτε να σηκώσει τα όπλα του Μανουήλ και δεν μπόρεσε. Σε ένα τουρνουά είχε νικήσει δύο από τους πιο ξακουστούς Ιταλούς ιππότες.

Πληροφορίες από το ΙΠΠΟΣΥΝΗ του Νικ.Αιγινήτου

119. γαλ. «tournoi», άγγλ. «tournament», ίταλ. «torneo», γερμ. «Turnier». Η λέξις «torneo» («torneamento» κατά τον Dante) παράγεται έκ του ρ. «torneare» σημαίνοντος τό κύκλω κινεῖσθαι («girare intorno», «muoversi in giro»). (Βλ.: Dizionario Enciclopedico Italiano, έν λ.), δηλοῖ τό «περιφέρεσθαι εντός εύρυχώρου περιφράκτου κυκλικού ίπποδρόμου» («aggirarsi entro un largo steccato circolare»). Βλ.: Enciclopedia Italiana (έν λ). «Torneare» (ant.) ώς ρ. μετ. σημαίνει «muovere in giro», (κύκλω κινεῖν) και ως ρ. άμετ. «muoversi in giro» (κύκλω) κινεῖσθ-αι). Βλ.:

Carruccini op. cit. (έν λ.). 'Ως δέ πρὸς την εἰς αὐτὰ συμμετοχὴν μεγιστάνων ἀναφέρεται ὅτι, κατὰ την ἐν Κωνσταντία Σύνοδον (1415), καὶ αὐτὸς ὁ Δούξ τῆς-Αυστρίας Φρειδερίκος, συμμετασχών, ἠγωνίσθη καθ' ὅλην την ἡμέραν «καὶ προσέφερε τὸ λαμπρὸ θέαμα πού διψοῦσεν ὁ κόσμος». Βλ.:

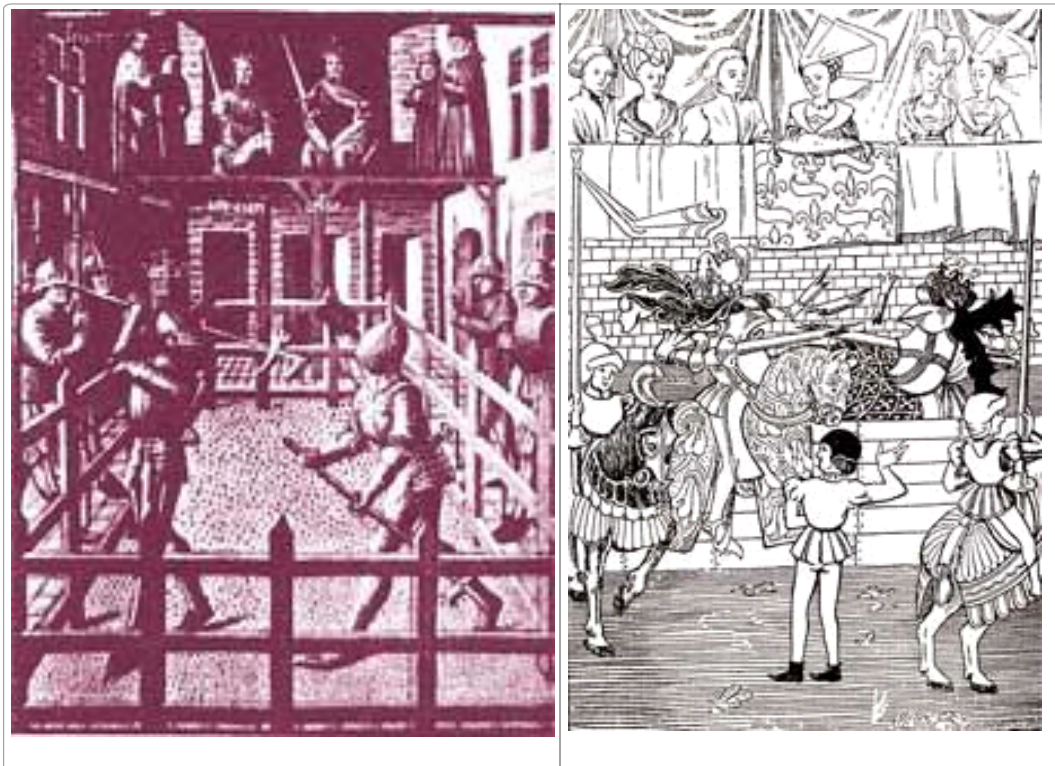
A. Παραδείση, Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Βαλτάσαρ Κόσσα, (έν σελ. 223).

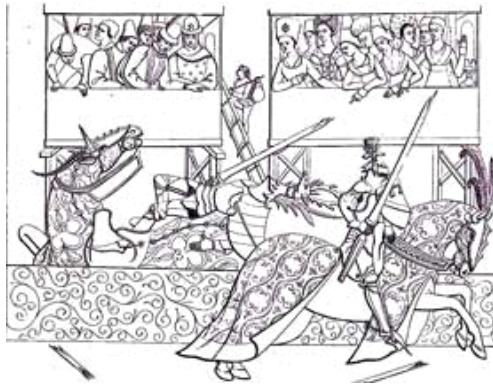
Ἱστορῶν δ' ὁ **G. Brocherel** τὰ τῆς περιωνύμου οἰκογενείας τῶν de Challant ἀναφέρει εὐτυχοῦς ἐκβάσεως συμμετοχὴν εἰς ἀθλημα τοῦ ἐκ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκόντων Bonifacio di Challant, («fu vincitore di un torneo di cavaliere»). Βλ : G. Brocherel, Valle d' Aosta ἐν κεφ. Signori e vassalli (σελ. 45).

120. Ἐκ τῶν ὑπὸ τὸ **Walter Scott** ἐν τῷ ρηθέντι ἔργῳ γραφομένων συναγεται, ὅτι καὶ ἐπὶ Ριχάρδου τοῦ Α (1190-1194) ἐγίνετο κατὰ τὰ «τορνέο», χρήσις δπλων ἀκίνδυνων ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο ἐτοποθετεῖτο ἐπὶ τῆς λόγχης κίρκος (morne), καθισταμένης οὕτω αὐτῆς ἀπημβλυμένης (lance mornee). "Ἐτι δέ μάλλον ἀκίνδυνα καθίσταντο τὰ ἵπποτικά ἀθλήματα ἐν τῇ Αὐλῇ Λαυρεντιοῦ τοῦ Μεγαλοπρεπούς: εἰδικοί περὶ αὐτὰ προσεποιουνο μαχητικὴν ἀδυναμίαν, ὥστε την νίκην ἤρε προσωπικότης, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάδειξις συνέφερε πολιτικῶς. Βλ.: **Piero Bargellini** "Il sogno nostalgico di Sandro Boticelli" ἐν κεφαλαίῳ "La Giostra" (σελ. 51 - 52).

121. "Les tournois sont d'origine française et c'est nous qui les avons importés en Allemagne et en Angleterre où à juste titre. on les nomme «conflictus Gallici» ." γράφει ὁ **Léon Gautier** ἐν op. cit., κεφαλ. 8 «**La Vie militaire du Chevalier**» (σελ. 283).

Τεχνη

Βιβλιογραφία

Les tournois vus par un historien du XIXe siècle
Tournoi de Saint-Inglevert en 1385 sur Histopale

9616 Jousting and the medieval tournament

200

Τίτλος: ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΙΗΣΟΥΣ Ή ΤΟ ΘΑΝΑΣΙΜΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΝΑΙΤΩΝ

Συγγραφέας: ROBERT AMBELAIN

Εκδότης: ΔΙΒΡΗΣ

Έτος:

[Medieval Knights - Jousting](#)

ΑΣ3 Βυζαντινό Λεξικό - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis

